

[A. Lyng.]

har udvidet fangstområdet og givet mulighed for større fangst. Pengeindtægterne er vokset betydeligt i de sidste 5 år.

Nyordningen har betydet meget for Grønland. Helt optimistisk bliver man, når man ser alle de mange unge, der nu flokkes om ungdomsskolerne. Stille, men uimodståeligt vokser kundskaberne og danskkyndigheden. Den nye realskole har haft en god start. Der bygges på kraft for at give Grønland en stærkere radiosender, der vil have stor betydning med hensyn til at få udstederne med. Det er rigtigt, at det nuværende Grønland i sproglig henseende er et i hovedsagen lukket land, men i skolen arbejdes der stærkt på at udvide danskkundskaberne. Radioen og de stærkt udvidede tosprogede blade arbejder her sammen med skolen og anden kulturel virksomhed. Mange grønlandssprogede bøger udgives også hvert år. Husholdningsskoler har holdt deres indtog og skal også nok hjælpe til med at udvikle den grønlandske kvinde.

Men endnu trænger vi meget til nye impulser og nyt blod i åndelig henseende. Danske lærere eller lærerpar i udstederne kan her gøre stor nytte. Vi må på alle områder udvide kontakten mellem Grønland og det øvrige Danmark, således som tilhørsforholdet forpligter os til. Jo flere bånd der knyttes, des hurtigere vil arbejdet gå. Den nylig oprettede turistforening fortjener opmærksomhed og støtte, også af kontaktmæssige grunde.

Om en enkelt følge af nyordningen vil det være passende at sige et par ord, nemlig spiritussens frigivelse. Det er en af de ting, man først spørger om hernede, og forholdene er nu ligesom mere afklarede til vurdering end lige efter frigivelsen for 1½ år siden. Der har været et betydeligt øl- og alkoholforbrug i hjemmene af hjemmelavet bryg for frigivelsen, og forbruget af importeret spiritus og vin er steget derefter. Hovedparten af alle lovovertrædelser er begået af berusede personer, men den egentlige kriminalitet synes ikke tiltaget efter rationeringens ophør.

Endnu foreligger der ikke tal, som belyser forholdene, men efter et foreløbigt, vistnok pålideligt skøn er stigningen i det store og hele mindre, end man havde ventet. For-

bruget af stærk spiritus pr. indbygger over 14 år var 2,2 l under rationeringen og 2,9 l i det første år efter frigivelsen. De tilsvarende tal for vin er 4,0 l og 4,8 l, men tallene skal tages med forbehold, fordi en nøjagtig analyse endnu ikke er foretaget. Det er dog værd at nævne, at et højt udviklet land som Sverige har de samme problemer nu efter motbogens afskaffelse, men de grønlandske forhold skal naturligvis bedømmes også på baggrund af en ringere økonomisk evne.

Jeg vil personligt mene, at når det hele ses på baggrund af, at Grønland har været tørlagt i 100 år, hvor overklassen alene havde ret til køb af spiritus efter social position, er forholdene efter frigivelsen ikke så slemme. Alt tyder på, at de åndelige mæslingeepidemier, som vi har gennemgået i de sidste år efter oplukningen af landet, har kulmineret, og at modstandskraften er ved at blive forøget. Men det tager naturligvis tid.

Under den højtærede ministers rejse i Angmagssalik har det vist sig, at forholdene dér desværre lader meget tilbage at ønske. Jeg har både af aviserne og de rapporter, der er tilgået os, set, at der ikke har været fremskridt, men måske snarere tilbagegang i boligforholdene. En gennemsnitsindtægt på 250 kr. årlig pr. erhverver og 67 kr. pr. individ i 1954 med danske priser i butikkerne har ikke kunnet forbedre de økonomiske tilstande og boligerne, selv om sundhedsforholdene ikke er værre end andre steder i Grønland.

Jeg synes derfor, at det er påskønnelsesværdigt, at den højtærede minister har gjort den indsats at hæve sælskindspriserne for at mildne nøden og gjorde de første skridt til at bygge fiskehuse og hermed indledede arbejdet på at forbedre de økonomiske kår for befolkningen.

Hovedårsagen til stagnationen har naturligvis været den geografiske isolation, idet området er næsten utilgængeligt, samt det ensidige, svigtende erhverv og endelig mangelen af et politisk organ, der kan hæve stemmen til andre dele af Danmark. Det er derfor vor vanskelige opgave at overveje, om det endnu ikke er muligt at udvide nyordningen til Østgrønland og give det en repræsentant i landsrådet.

I det store og hele er det gået godt med erhvervene og produktionen i den forløbne